

SAYIŞTAY KARARLARI

- Genel Kurul Kararları
- Temyiz Kurulu Kararları

SAYIŞTAY GENEL KURULU
İÇTİHADI BİRLEŞTİRME KARARI

Tarih : 5.5.2003

No : 5057/1

KONU

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44'üncü maddesinin ikinci fıkrasında sayılan binalar ile müstemilâtına ait atık su bedelinin Büyükşehir Belediyelerine ödenmesi hususunda 2. Dairenin 27.2.2001 tarih ve 987 sayılı ilâmı ile 6. Dairenin 13.1.2003 tarih ve 674 sayılı ilâmında yer alan hükümler arasında aykırılık bulunduğundan bahisle içtihadın birleştirilmesi istemi.

USUL YÖNÜNDE İNCELEME

Kültür Bakanlığı Merkez Saymanlığı 1998 yılı idare hesabının 2. Dairede yargılanması sonucu düzenlenen 27.2.2001 tarih ve 987 sayılı ilâma esas 9.5.2000 tarih ve 32554 sayılı tutanağın 3'üncü maddesinde;

“2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun ‘Çevre temizlik vergisi’ başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinin 12'nci fıkrası ‘... Atık su ile ilgili çevre temizlik vergisi, su tüketim bedeli ile tarh ve tahakkuk etmiş sayılır ve bu bedel ile birlikte tahsil edilir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan belediyelerde ise, atık su bedellerinin tahsiline ilişkin uygulama kendi kanunlarındaki hükümlere tabidir.’ hükmüne göre Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresinin su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı kanunla düzenlenmemekle beraber, 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun (3305 sayılı Kanunla) ek 5'inci maddesi hükmüne göre ASKİ'nin kapsamına girdiği 2560 sayılı Kanunun 13'üncü maddesi ‘İSKİ'nin gelirleri aşağıdaki kaynaklardan sağlanır: a) Su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılmasına karşılık tarifesine göre abonelerden alınacak ücretler.’ ve 23'üncü maddesi ‘Su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması için ayrı tarifeler yapılır.’ hükümleri ile atık suyun büyükşehir belediyesinin gelirleri arasında sayılıp ayrı tarifeleri yapılacağı belirtilmekle; büyükşehir belediyelerinin atık su bedeli tahsil etmesinde ve dolayısıyla bütçeden atık su bedeli ödenmesinde ilişik bulunmadığına çoğunlukla karar verildi.”

Denilmiş ve ilâmda bu konu da dahil olmak üzere “*maadasının belgelerine dayandığı, kayıtlarına kanun ve diğer mevzuat hükümlerine uygun bulunduğu anlaşıldığından sorumluların beraatine*” karar verilmiştir.

Sağlık Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü 2000 yılı idare hesabının 6. Dairede yargılanması sonucunda 19.9.2002 tarih ve 10464 sayılı tutanağa istinaden düzenlenen 13.1.2003 tarih ve 674 sayılı ilâmın 5’inci maddesinde ise;

“Refik Saydam Hıfzısıhha Merkezi Başkanlığına ait su tüketim faturalarının ASKİ Genel Müdürlüğüne ödenmesinde, su tüketim gideri içerisinde yer alan ve çevre temizlik vergisi kapsamına giren atık su bedelinin de ödenmesi suretiyle fazla ödemede bulunduğu görülmüştür.

26.05.1981 tarih 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44’üncü maddesinin 1’inci fıkrasında;

‘Belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde bulunan ve belediyelerin katı atık toplama ve kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir.’

Denilmiş; 2’nci fıkrasında ise bu vergiden muaf tutulan binalar tadadî olarak belirtilmiş ve bunlar içerisinde genel ve katma bütçeli idarelere ait binalar ve münhasıran bunların hizmetlerinde kullanılan binalar ve bunların müstemilâtı da sayılmıştır.

Mükerrer 44’üncü maddenin 12’nci fıkrasında ise;

‘Belediyeler, atık su ile ilgili olarak da, katı atıklarla ilgili tarifede yer alan bina gruplarını topluca veya ayrı ayrı dikkate almak suretiyle ve su tüketim bedelini aşmamak üzere meclislerince belirlenecek miktarda çevre temizlik vergisi alırlar. Atık su ile ilgili çevre temizlik vergisi, su tüketim bedeli ile birlikte tarh ve tahakkuk etmiş sayılır ve bu bedel ile birlikte tahsil edilir. ...’ denilerek su tüketim bedeli ile birlikte tahsil edilen atık su bedelinin çevre temizlik vergisi kapsamına girdiği hükme bağlanmıştır.

Bu durumda, genel ve katma bütçeli idarelere ait binalar çevre temizlik vergisinden muaf tutulduğundan, bu binalarda kullanılan su için düzenlenen faturalarda su tüketim bedeli ile birlikte tarh ve tahakkuk ettirilen atık su bedelinin ödenmemesi gerekmektedir.”

Denilmiş ve sonuç olarak Refik Saydam Hıfzısıhha Merkezi Başkanlığına ait su tüketim faturalarında yer alan su bedelinin yanı sıra Çevre Temizlik Vergisinin kapsamına giren atık su bedelinin de ASKİ Genel Müdürlüğüne ödenmesi sonucu fazla ödendiği anlaşılan tutarın sorumlularına müştereken ve müteselsilen ödettirilmesine karar verilmiştir.

832 sayılı Sayıştay Kanununun 80'inci maddesinin birinci fıkrasında, işin gereği ve ibraz edilen belgelerin mahiyetleri bir olduğu halde aynı konu hakkında dairelerce veya Temyiz Kurulunca verilen ilâmların birbirine aykırı olması halinde, Birinci Başkanın bu ilâmları içtihadın birleştirilmesi için Genel Kurula vereceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan her iki ilâmda da ödemelerin konusu ASKİ Genel Müdürlüğüne ödenen atık su bedeli olup bu ödemeye ilişkin olarak ibraz edilen belgeler de anılan Genel Müdürlük tarafından düzenlenen su tüketim faturalarıdır. Ödemelerin konusu ve ibraz edilen belgeler aynı mahiyette olduğu halde bu ilâmlar arasında aykırılık bulunmamaktadır.

İlâmların farklı kanun hükümlerine istinat ediyor olması da içtihadın birleştirilmesine engel değildir. Zira, aynı mevzuatın farklı yorumlanması durumunda olduğu gibi, aynı konu hakkında farklı mevzuat hükümlerinin uygulanmasıyla da içtihat farklılığının ortaya çıkması ve dolayısıyla içtihadı birleştirme yoluna gidilmesi tabiidir.

Bu itibarla, 2. ve 6. Dairelerce verilen ilâmlar arasındaki aykırılığın giderilmesini teminen 832 sayılı Kanunun 80'inci maddesi uyarınca içtihadın birleştirilmesi gerektiğine karar verildi.

KONU İLE İLGİLİ MEVZUAT

26.5.1981 tarih ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa 15.7.1993 tarih ve 3914 sayılı Kanunla ilâve edilen “Çevre temizlik vergisi” başlıklı mükerrer 44'üncü maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları :

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin katı atık toplama ile kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar, çevre temizlik vergisine tabidir.

Genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyelere, köy tüzel kişiliğine ve bunların kuracakları birliklere, kanunla kurulan üniversitelere ait ve münhasıran bunların hizmetlerinde kullanılan binalar ile dini hizmetlere ait umuma açık ibadethaneler, Kızılay Genel Merkezi, şubeleri ve kampları, karşılıklı olmak şartıyla yabancı devletlere ait olup elçilik ve konsolosluk hizmetlerinde kullanılanlarla elçilerin ikametine mahsus olan binalar, merkezi Türkiye'de bulunan milletlerarası kuruluşlara, milletlerarası kuruluşların Türkiye'deki temsilciliklerine ait binalar ve bunların müstemilâtı bu verginin kapsamına dahil değildir.

Çevre temizlik vergisinin mükellefi, her ne şekilde olursa olsun binaları kullananlardır. Boş bulunan binalarda bu verginin mükellefi, binaların malikleri veya malik gibi tasarruf edenleridir.

Aynı maddenin on ikinci fıkrası:

Belediyeler, atık su ile ilgili olarak da; katı atıklarla ilgili tarifede yer alan bina gruplarını topluca veya ayrı ayrı dikkate almak suretiyle ve su tüketim bedelini aşmamak üzere meclislerince belirlenecek miktarda çevre temizlik vergisi alırlar. Atık su ile ilgili çevre temizlik vergisi, su tüketim bedeli ile birlikte tarh ve tahakkuk etmiş sayılır ve bu bedel ile birlikte tahsil edilir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan belediyelerde ise, atık su bedellerinin tahsiline ilişkin uygulama kendi kanunlarındaki hükümlere tabidir.

Aynı maddenin on beşinci fıkrası:

Bu madde uyarınca tahsil edilen vergiler çevre temizliği gayesi dışında kullanılamaz.

20.11.1981 tarih ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun "Gelirler" başlıklı 13'üncü maddesi :

İSKİ'nin gelirleri aşağıdaki kaynaklardan sağlanır:

- a) Su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılmasına karşılık, tarifesine göre abonelerden alınacak ücretler,
- b) Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca, su ve kanalizasyon tesislerinden yararlananlardan ilgili belediye adına alınacak katılma payları,
- c) Hizmet alanındaki belediyelerin, İller Bankası'na 2380 sayılı "Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun" gereğince nüfus esasına göre dağıtılan paylardan bu bankaca tutularak İSKİ'ye gönderilecek % 10'lar,
- d) Büyük ve temel yatırım programları karşılığında Devletçe yapılacak yardımlar,
- e) İSKİ'ye devredilecek tesis ve işletmelerden sağlanan gelirler,
- f) Şahıs, kurum ve kuruluşlar için yapılan özel hizmetlerden alınacak ücretlerle ortaklıklardan ve üretilen malların satışlarından elde edilecek gelirler,
- g) Her türlü yardım ve bağışlar ile diğer gelirler.

Aynı Kanunun “Tarife tespit esasları” başlıklı değişik 23’üncü maddesi:

Su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılır. Bu tarifelerin tespitinde, yönetim ve işletme giderleri ile, amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve % 10'dan aşağı olmayacak nispetinde bir kâr oranı esas alınır.

Tarifelerin tespiti ile tahsilâtla ilgili usul ve esaslar bir yönetmelik ile belirlenir.

Aynı Kanuna 5.6.1986 tarih ve 3305 sayılı Kanunla ilâve edilen ek 5’inci madde:

Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.

ESAS YÖNÜNDEN İNCELEME

Konu ile ilgili mevzuat incelenerek gereği görüldü:

26.5.1981 tarih ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa 15.7.1993 tarih ve 3914 sayılı Kanunun 1’inci maddesi ile eklenen “Çevre temizlik vergisi” başlıklı mükerrer 44’üncü maddenin birinci fıkrasında, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin katı atık toplama ile kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların, Çevre Temizlik Vergisine tabi oldukları belirtilmiş, ikinci fıkrasında da bu vergiden muaf olan kurum ve kuruluşlar sayılmıştır.

Anılan maddenin, on ikinci fıkrasında ise, belediyelerin atık su ile ilgili olarak da Çevre Temizlik Vergisi alacakları belirtilmiş ve atık su ile ilgili vergi miktarının nasıl belirleneceği ve tahsil edileceği açıklandıktan sonra, “Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan belediyelerde ise, atık su bedellerinin tahsiline ilişkin uygulama kendi kanunlarındaki hükümlere tabidir.” denilmiştir. Bu hükümden de anlaşılacağı üzere, su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş olan belediyelerin atık su konusundaki uygulamaları mükerrer 44’üncü madde ile getirilen düzenlemenin dışına çıkartılmıştır.

20.11.1981 tarih ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 13’üncü maddesinin (a) bendinde, su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılmasına karşılık, tarifesine göre abonelerden alınacak ücretler İSKİ’nin gelirleri arasında sayılmış ve 23’üncü

maddesinde de, su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılacağı; tarifelerin tespiti ile tahsilâta ilişkin usul ve esasların bir yönetmelikle belirleneceği ifade edilmiştir.

2560 sayılı Kanuna, 5.6.1986 tarih ve 3305 sayılı Kanunun 3'üncü maddesi ile eklenen "Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır." şeklindeki ek 5'inci madde hükmü ile de anılan Kanun bütün büyükşehir belediyeleri hakkında geçerli bir kanun haline getirilmiştir.

Dolayısıyla, 2560 sayılı Kanunun yukarıda açıklanan 13 ve 23'üncü maddelerinde yer alan hükümler, büyükşehir belediyelerine, belirlemiş oldukları tarifeler üzerinden kullanılmış suların uzaklaştırılması hizmetine karşılık olmak üzere abonelerden atık su bedeli adı altında bir ücret tahsil etmelerine cevaz vermekte olup, Kanunda herhangi bir muafiyet hükmüne de yer verilmemiştir. O nedenle bütün abonelerin bu bedeli ödemesi gerekmektedir.

2560 sayılı Kanun 20.11.1981 tarihinde kabul edilmiş, 2464 sayılı Kanunun Çevre Temizlik Vergisine ilişkin mükerrer 44'üncü maddesi ise 15.7.1993 tarihinde bu Kanuna eklenmiştir. Çevre Temizlik Vergisine ilişkin düzenleme 2560 sayılı Kanunun kabul tarihinden daha sonraki bir tarihte yapılmasına karşılık, 2560 sayılı Kanunda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Ayrıca, sonraki tarihlerde de 2560 sayılı Kanuna, büyükşehir belediyelerinin atık su bedeli adı altında abonelerinden aldıkları ücretten kamu kurum ve kuruluşlarının muaf tutulmaları yönünde herhangi bir hüküm getirilmemiştir. Dolayısıyla 2560 sayılı Kanunun bu konuya ilişkin hükümleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana nasıl uygulanıyorsa, bundan sonra da aynı şekilde uygulanmak durumundadır.

Diğer taraftan, 2464 sayılı Kanunun mükerrer 44'üncü maddesinin on ikinci fıkrasında yer alan, "Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan belediyelerde ise, atık su bedellerinin tahsiline ilişkin uygulama kendi kanunlarındaki hükümlere tabidir." hükmünden hareketle, Kanunun sadece tahsilât bakımından özel kanun hükümlerine atıfta bulunduğu, bu nedenle ikinci fıkradaki muafiyet hükmünün uygulanması gerektiği yönündeki düşüncenin kabulü de mümkün değildir. Zira söz konusu hüküm, esas itibarıyla atık su konusundaki özel düzenlemelerin, mükerrer 44'üncü madde hükmünün dışında bırakılması amacıyla getirilmiştir.

Bu durumda, su ve kanalizasyon hizmetleri açısından özel bir kanun olan ve bütün büyükşehir belediyelerinde uygulanan 2560 sayılı Kanunun 13'üncü ve

23'üncü maddeleri gereğince, kullanılmış suyun uzaklaştırılmasına karşılık bir ücret olarak abonelerden tahsil edilen atık su bedelinin, 2464 sayılı Kanunun mükerrer 44'üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan muafiyet hükmü kapsamında mütalâa edilmesine imkân yoktur. Dolayısıyla anılan fıkra da belirtilen binalar ile bunların müştemilâtına ait atık su bedelinin büyükşehir belediyelerine ödenmesi mümkün bulunmaktadır.

SONUÇ

2560 sayılı Kanun hükümlerine göre belirlenen atık su bedelinin, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44'üncü maddesinin ikinci fıkrasında sayılan binalar ile müştemilâtı için de büyükşehir belediyelerine ödenmesinde mevzuata aykırılık bulunmadığına ve içtihadın bu yönde birleştirilmesine çoğunlukla karar verildi.

GENEL KURUL KARARI

Tarih : 29.5.2003

No : 5061/1

KONU

Yükseköğretim Kurulunca kabul edilen Ders Yüğü Tespitinde Uyulacak Esaslar ve her üniversitenin yayımladığı lisansüstü eğitim ve öğretim yönetmeliklerinde, ders kredisini tamamlamış ve tez önerisi kabul edilmiş lisansüstü öğrencileri için “uzmanlık alan dersi” adı altında teorik ders ihdas edilmesinin, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu ile Üniversitelerarası Kurulca yayımlanmış Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde yer alan hükümlere aykırı olup olmadığı ve bu mevzuat hükümleri ile verilen düzenleme yapma yetkisinin aşıllp aşıllmadığı.

KONU İLE İLGİLİ MEVZUAT

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun;

“Çalışma Esasları” başlıklı 36’ncı maddesinin (d) fıkrası:

Öğretim üyelerinin haftalık ders yükü en az on saattir. Öğretim üyelerinin yaptıkları ve yaptırdıkları uygulama, yönettikleri seminer ve doktora çalışmalarının ne ölçüde ders yükünden sayılacağı Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

“Yönetmelikler” başlıklı 65’inci maddesi:

a. Aşağıdaki hususlar Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir:

.....

(6) Haftalık ders yükü çalışma esasları,

.....

b. Aşağıdaki hususlar Üniversitelerarası Kurul tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir:

(1) Lisansüstü öğretim esasları,

(2) Bu Kanunun uygulanması ile ilgili diğer akademik hususlar.

2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun;

“Ek ders ücreti” başlıklı değişik 11’inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları:

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 36’ncı maddesine göre haftalık okutulması mecburi ders yükü saati dışında, kısmi statüde bulunanlar dahil öğretim elemanlarına görev unvanlarına göre aşağıda belirlenen mecburi ve isteğe bağlı dersler ve diğer faaliyetler için bu ders ve faaliyetlerin haftalık ders programında yer alması ve fiilen yapılması şartıyla en çok yirmi saate kadar, ikinci öğretimde ise en çok on saate kadar ek ders ücreti ödenir. Ders yüklerinin tamamlanmasında öncelikle normal örgün öğretimde verilen ders ve faaliyetler dikkate alınır.

Öğretim elemanlarının teorik derslerle yaptıkları uygulama, yönettikleri tez, seminer ve doktora çalışmalarının ve ara sınavların ne ölçüde ders yükünden sayılacağı Yükseköğretim Kurulunca belirlenir. Ara sınavlar için Yükseköğretim Kurulunca öğrenci sayısı göz önünde bulundurulmak suretiyle tespit edilecek ders yükü beş saati, diğer faaliyetler için belirlenecek ders yükü ise bir saati geçemez. Teorik dersler dışındaki faaliyetlerin ders yükünün tamamlanmasından sonraki kısmı ek ders ücretinin hesabında dikkate alınır. Ancak mecburi ders yükünün tamamlanmasında ve ek ders ücretinin hesabında, teorik dersler dışındaki faaliyetlerin haftalık en fazla on saatlik kısmı dikkate alınır, kalan kısmı ise maaş karşılığı sayılır.

Yükseköğretim Yürütme Kurulunun 30.10.2001 tarih ve 2001.34.3121 sayılı kararı ile kabul edilen Ders Yükü Tespitinde Uyulacak Esaslar’ın;

“Öğretim Elemanlarının Ders Yükleri” başlıklı 1’inci maddesinin (a) bendi:

Maaş karşılığı haftalık normal ders yükü, öğretim üyeleri için 10 saat, öğretim görevlileri ve okutmanlar için 12 saattir. Bu normal ders yükünün dışında, bir öğretim elemanı, gerek kadrosunun bulunduğu, gerekse diğer yükseköğretim kurumlarında, güz ve bahar yarı yıllarında mecburi ve isteğe bağlı olarak, ek ders ücreti ödenmek kaydıyla ders verebilir. Mecburi ve isteğe bağlı bu dersler ile diğer faaliyetler için haftalık ders programında yer alması ve fiilen yapılması şartıyla öğretim elemanının toplam olarak okutabileceği ek ders yükü normal örgün öğretimde en çok 20 saat, ikinci öğretimde ise en çok 10 saattir.

Buna göre öğretim elemanlarının toplam olarak okutabileceği ek ders yükü (saat/hafta) aşağıda belirtilmiştir.

.....

“Ders Yüklerinin Denklikleri” başlıklı ve Yürütme Kurulunun 29.1.2002 tarihli kararıyla değişik 2’nci maddesi:

Haftalık ders yükünün hesabında bilfiil, bizzat bulunmak ve yapmak şartıyla aşağıdaki denklikler esas alınır. Öğretim elemanının her türlü eğitim ve öğretim faaliyetleri teorik dersler ve diğer faaliyetler olmak üzere iki grupta toplanır.

a) Teorik Dersler: Haftalık ders programında yer alan, günü, saati ve yeri belirlenmiş, öğrenciye hitap eden, öğretim elemanının aktif olarak katıldığı eğitim–öğretim faaliyetleri olup her saati bir ders yüküne eşdeğerdir. Bu dersler önlisans, lisans ve lisansüstü düzeyde açılabilir. Benzer tez konularında çalışan lisansüstü öğrenciler için ilgili yönetmeliklere uygun olarak açılacak uzmanlık alan dersleri de yukarıdaki koşulları sağlamak kaydı ile bu kapsamda değerlendirilir. Uzmanlık alan dersleri Enstitü Yönetim Kurulunca tez danışmanının atandığı tarihte başlar ve Enstitü Yönetim Kurulu’nun öğrencinin mezuniyetine karar verdiği tarihe kadar devam eder. Bu dersler yarıyıl ve yaz tatillerinde de devam edebilir.

b) Diğer Faaliyetler: Teorik dersler dışındaki tüm eğitim–öğretim faaliyetlerini kapsar.

1-

2-

3- Her bir yüksek lisans öğrencisi tez danışmanlığı (tezli yüksek lisans için), dönem projesi danışmanlığı (tezsiz yüksek lisans için) ve doktora öğrencisi tez danışmanlığı, her bir öğrenci için, 1 saat/hafta ders yüküdür. Ancak bir öğretim üyesinin yüksek lisans ve doktora tez danışmanlıklarından kazanabileceği azami ders yükü 10 saat/haftayı geçemez. Lisansüstü tez danışmanlığı, öğretim elemanının öğrencinin danışmanlığına (ders ve tez dönemleri için) Enstitü Yönetim Kurulunca atandığı tarihte başlar ve Enstitü Yönetim Kurulunun öğrencinin mezuniyetine karar verdiği tarihe kadar devam eder.

.....

Üniversitelerarası Kurulun 2547 sayılı Kanununun 65’inci maddesi uyarınca hazırladığı Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin;

“Ders Sınavları ve Değerlendirme” başlıklı 7’nci maddesi:

a) Bir lisansüstü dersin yarıyıl kredi değeri, bir yarıyıl devam eden bir dersin haftalık teorik ders saatinin tamamı ile haftalık uygulama veya laboratuvar saatinin yarısının toplamıdır.

b) Lisansüstü programlarla ilgili devam, ders sınavları, ders notları, derslerden başarılı sayılma koşulları, ders tekrarı ve diğer esaslar ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir.

c)

“Yüksek Lisans Programı” başlıklı 8’inci maddesinin (a) bendi:

Yüksek lisans programı, tezli ve tezsiz olmak üzere iki şekilde yürütülebilir. Bu programların hangi enstitü anabilim dallarında ve nasıl yürütüleceği ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir.

“Tezli Yüksek Lisans Programı” bölümünün “Amaç ve Kapsam” başlıklı 9’uncu maddesinin (a) bendi:

Tezli yüksek lisans programının amacı, öğrencinin bilimsel araştırma yaparak bilgilere erişme, bilgiyi değerlendirme ve yorumlama yeteneğini kazanmasını sağlamaktır. Bu program toplam yirmi bir krediden az olmamak koşuluyla en az yedi adet ders, bir seminer dersi ve tez çalışmasından oluşur. Seminer dersi ve tez çalışması kredisiz olup başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir. Öğrenci, en geç üçüncü yarıyılın başından itibaren her yarıyıl tez çalışmasına kayıt yaptırmak zorundadır.

“Tez Danışmanı Atanması” başlıklı 11’inci maddesi:

a) Tezli yüksek lisans programında, enstitü anabilim dalı başkanlığı her öğrenci için bir tez konusu ve tez danışmanını en geç ikinci yarıyılın sonuna kadar ilgili enstitüye önerir. Tez danışmanı önerisi ilgili Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile kesinleşir. Tez çalışmasının niteliğinin birden fazla tez danışmanı gerektirdiği durumlarda ikinci tez danışmanı atanır.

b) Tez danışmanı, öğretim üyeleri veya ilgili senatonun belirleyeceği niteliklere sahip öğretim görevlileri arasından seçilir.

ESAS YÖNÜNDEN İNCELEME

Konu ile ilgili mevzuat ve bu husustaki Daire kararı incelenerek gereği görüşüldü :

Üniversite öğretim elemanlarının maaş karşılığı ve ek ders olarak okutacakları derslere ilişkin temel hükümler, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununda yer almaktadır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 36'ncı maddesinin (d) fıkrasında öğretim üyelerinin haftalık ders yükünün en az 10 saat olduğu, öğretim üyelerinin yaptıkları ve yaptırdıkları uygulama, yönettikleri seminer ve doktora çalışmalarının ne ölçüde ders yükünden sayılacağına Yükseköğretim Kurulu tarafından belirleneceği; 65'inci maddesinde de, haftalık ders yükü çalışma esaslarının Yükseköğretim Kurulu tarafından ve lisansüstü öğretim esasları ile Kanunun uygulanmasına ilişkin diğer akademik hususların Üniversitelerarası Kurul tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun değişik 11'inci maddesinin birinci fıkrasında, 2547 sayılı Kanunun 36'ncı maddesine göre haftalık okutulması mecburi ders yükü saati dışında, kısmi statüde bulunanlar dahil öğretim elemanlarına görev unvanlarına göre maddede belirlenen mecburi ve isteğe bağlı dersler ve diğer faaliyetler için bu ders ve faaliyetlerin haftalık ders programında yer alması ve fiilen yapılması şartıyla en çok yirmi saate kadar, ikinci öğretimde ise en çok on saate kadar ek ders ücreti ödeneceği, ders yüklerinin tamamlanmasında öncelikle normal örgün öğretimde verilen ders ve faaliyetlerin dikkate alınacağı ifade edilmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında da, 2547 sayılı Kanunun 36'ncı maddesinde olduğu gibi, öğretim elemanlarının teorik derslerle yaptırdıkları uygulama, yönettikleri tez, seminer ve doktora çalışmalarının ve ara sınavların ne ölçüde ders yükünden sayılacağı hususunun Yükseköğretim Kurulunca belirleneceği hükmü yer almıştır.

Görülebileceği üzere, anılan Kanun hükümlerinde, maaş karşılığı olarak ve ek ders ücreti ödenmek suretiyle öğretim elemanlarının alabilecekleri ders yüklerinin genel sınırları çizilmiş, derslerin ve yapılacak ders dışı uygulamaların ne oranda ders yükünden sayılacağını belirleme yetkisi ise Yükseköğretim Kuruluna bırakılmıştır.

Bu yetkiye istinaden Yükseköğretim Kurulunca çıkarılan Ders Yükü Tespitinde Uyulacak Esasların 2'nci maddesinin (a) bendinde, teorik derslerin, haftalık ders programında yer alan, günü, saati ve yeri belirlenmiş, öğrenciye hitap eden, öğretim elemanının aktif olarak katıldığı eğitim-öğretim faaliyetleri olduğu ve her saatin bir ders yüküne eşdeğer bulunduğu, bu derslerin ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeyde açılacağı, benzer tez konularında çalışan lisansüstü öğrenciler için ilgili yönetmeliklere uygun olarak açılacak uzmanlık

alan derslerinin de yukarıdaki koşulları sağlamak kaydı ile bu kapsamda değerlendirileceği, uzmanlık alan derslerinin Enstitü Yönetim Kurulunca tez danışmanının atandığı tarihte başlayacağı, Enstitü Yönetim Kurulunun öğrencinin mezuniyetine karar verdiği tarihe kadar devam edeceği ve bu derslerin yarıyıl ve yaz tatillerinde de devam edebileceği belirtilmiştir. Aynı maddenin (b) bendinde ise teorik dersler dışında kalan diğer faaliyetler açıklanmış ve tez danışmanlığı da bu meyanda sayılarak tez danışmanlığının ders yükü her bir öğrenci için 1 saat/hafta olarak belirlenmiştir.

Bu hükümlere göre, uzmanlık alan dersi teorik bir ders olarak kabul edilmekte, tez danışmanlığı ise uzmanlık alan dersinden farklı olarak diğer faaliyetler arasında yer almaktadır.

Uzmanlık alan dersiyse tez danışmanlığı akademik açıdan birbirini tamamlayan faaliyetler olmakla birlikte, nitelikleri bakımından bunların aynı kapsamda değerlendirilmesi mümkün değildir. Bu faaliyetler için ayrı ayrı ödeme yapılması durumunda bir mükerrerlikten de söz edilemez. Zira uzmanlık alan dersi, esas itibarıyla tez konusuna ilişkin bilgi aktarımı olup, teorik derslerin okutulması sırasında verilemeyen veya sonradan ortaya çıkan bilgilerin tez hazırlama aşamasında öğrenciyse aktarılması ihtiyacından ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bu şekilde yeni bilgi aktarımının da teorik bir ders olarak mütalâa edilmesi gerekir.

Diğer taraftan Üniversitelerarası Kurul tarafından 2547 sayılı Kanununun 65'inci maddesi uyarınca hazırlanan Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 7'nci maddesinde, lisansüstü programlarla ilgili devam, ders sınavları, ders notları, derslerden başarılı sayılma koşulları, ders tekrarı ve diğer esasların; 8'inci maddesinde de, yüksek lisans programlarının hangi enstitü anabilim dallarında ve nasıl yürütüleceğinin ilgili senatolar tarafından kabul edilen yönetmeliklerle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Bu hükümlerle verilen düzenleme yetkisine istinaden üniversite senatolarınca lisansüstü eğitim ve öğretimle ilgili yönetmelikler kabul edilmektedir. Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak düzenlendiği için bu yönetmeliklerde uzmanlık alan dersi ile ilgili hususlara yer verilmesinin mevzuata aykırı bir yönü bulunmamaktadır. Ayrıca bu dersle ilgili düzenlemelerin her üniversitenin kendi ihtiyaçlarına göre gerçekleştirilmesi de tabiidir.

Bu itibarla, Yükseköğretim Kurulunca kabul edilen Ders Yükü Tespitinde Uyulacak Esaslarda ve üniversitelerce hazırlanan lisansüstü eğitim ve öğretim yönetmeliklerinde uzmanlık alan dersi belirlenmesi, 2547 ve 2914 sayılı

Kanunlara ve Üniversitelerarası Kurulca hazırlanan Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğine aykırılık teşkil etmediği gibi, bu mevzuat hükümleriyle verilen düzenleme yetkisinin aşılması anlamına da gelmemektedir.

SONUÇ

a) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu hükümleri uyarınca Yükseköğretim Kurulunca kabul edilen Ders Yükü Tespitinde Uyulacak Esaslarda, teorik dersler kapsamında uzmanlık alan dersine yer verilmesinin anılan kanun hükümlerine aykırılık teşkil etmediğine ve bu Kanunlarla verilen yetkinin aşılması olarak değerlendirilemeyeceğine,

b) Üniversitelerarası Kurulca hazırlanan Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde düzenlenmemiş uzmanlık alan dersine, anılan Yönetmeliğin verdiği yetki uyarınca üniversitelerce kabul edilen yönetmeliklerde yer verilmiş olmasında mevzuata aykırılık olmadığına,

Karar verildi.

TEMYİZ KURULU KARARI

Tarih : 23.06.2003

No : 26568

Memur statüsünde çalışan belediye personeline bayram ikramiyesi ödenmesinin, Sosyal Denge adı altında yardım yapılmasının ve Belediye'ye ait araçların kasko sigorta bedelinin ödenmesinin mümkün olmadığı hakkında...

Dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra gereği görüldü;

1- 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun mali hükümlerin kapsamını belirleyen 146. maddesinde aynen;

“Bu Kanunun birinci maddesinin birinci fıkrası kapsamına giren memurlar aylık, ücret, ödenek, hizmetle ilgili her çeşit ödeme ve bunların şekil ve şartları bakımından bu Kanundaki hükümlere, aynı maddenin ikinci fıkrası kapsamına giren memurlar özel kanunlardaki hükümlere tabidir.

Memurlara kanun, tüzük ve yönetmeliklerin ve amirlerin tayin ettiği görevler karşılığında bu Kanunla sağlanan haklar dışında ücret ödenemez, hiçbir yarar sağlanamaz. (Gençlik ve Spor hizmetleri uygulamasında fiilen görevlendirilecekler hariç).” hükmü bulunmaktadır.

Anayasanın “Toplu İş Sözleşmesi Hakkı” başlıklı 53’üncü maddesinde (Değişik: 23.7.1995-4121) “İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler.

Toplu iş sözleşmesinin nasıl yapılacağı kanunla düzenlenir.

128 inci maddenin ilk fıkrası kapsamına giren kamu görevlilerinin kanunla kendi aralarında kurmalarına cevaz verilecek olan ve bu maddenin birinci ve ikinci fıkraları ile 54 üncü madde hükümlerine tabi olmayan sendikalar ve üst kuruluşları, üyeleri adına yargı mercilerine başvurabilir ve idareyle amaçları doğrultusunda toplu görüşme yapabilirler. Toplu görüşme sonunda anlaşmaya varılırsa düzenlenecek mutabakat metni taraflarca imzalanır. Bu mutabakat

metni, uygun idari veya kanuni düzenlemenin yapılabilmesi için Bakanlar Kurulunun takdirine sunulur. Toplu görüşme sonunda mutabakat metni imzalanmamışsa anlaşma ve anlaşmazlık noktaları da taraflarca imzalanacak bir tutanakla Bakanlar Kurulunun takdirine sunulur. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usuller kanunla düzenlenir.

Aynı işyerinde, aynı dönem için, birden fazla toplu iş sözleşmesi yapılamaz ve uygulanamaz.” Denilmektedir.

Görüldüğü üzere, Anayasamızda Toplu iş sözleşmesi hakkı, sadece işçiler için tanınmış olup, memurlara ise sadece toplu görüşme hakkı tanınmıştır.

Anayasanın bu hükmünün uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla 25.06.2001 tarih ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu yürürlüğe konulmuştur.

Söz konusu Kanunun 29. maddesinde “Toplu görüşmenin tarafları, kamu işverenleri adına Kamu İşveren Kurulu, kamu görevlileri adına her hizmet kolunda kurulu yetkili kamu görevlileri sendikaları ile bunların bağlı buldukları konfederasyonlardır. Kamu İşveren Kurulu, Başbakan tarafından görevlendirilen bir Devlet Bakanının başkanlığında a) Başbakanlık Müsteşarı b) Maliye Bakanlığı Müsteşarı c) Hazine Müsteşarıgibi Kanunda yazılı kamu görevlilerinden oluşur denilmektedir. Yine söz konusu Kanunun 30. maddesiyle toplu görüşme yapma yetkisi de her hizmet kolunda en çok üyeye sahip sendika ile bunların bağlı bulunduğu konfederasyonlara tanınmıştır. Aynı kanunun 34. maddesinde; Toplu görüşmenin sonunda anlaşmaya varılırsa düzenlenen mutabakat metni uygun idari icrai ve yasal düzenlemeleri yapabilmesi için Bakanlar Kuruluna sunulur. Bakanlar kurulu üç ay içinde mutabakat metni ile ilgili uygun idari ve icrai düzenlemeleri gerçekleştirir ve kanun tasarılarını Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Denilmektedir.

Görüldüğü üzere Kanunda Toplu Sözleşme hakkı tanınmamış sadece Toplu Görüşme hakkı tanınmıştır. Yine Toplu Görüşme yapma yetkisi kamu işverenleri adına Kanunda sayılan kamu görevlilerinden oluşan Kamu İşveren Kuruluna ait olup Belediye Başkanının Toplu görüşme yapma yetkisi de bulunmamaktadır. Ayrıca Toplu Görüşme sonunda hazırlanan mutabakat metni memurlar üzerinde doğrudan uygulama imkanı olan bir metin olmayıp ancak Bakanlar Kurulunun idari ve icrai düzenlemeleri ile ve Kanunla uygulanabilir hale gelmektedir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununun Geçici 4. maddesinde; “...Bu Kanunun yayımı tarihine kadar, memur temsilcileri ile toplu

iş sözleşmeleri akdetmeleri nedeniyle kamu görevlileri haklarında idari, mali veya adli takibat yapılamaz, başlatılanlar işleminden kaldırılır.” Denilmektedir. Buradaki idari, mali veya adli takibat yapılamaz hükmü memur temsilcileri ile toplu iş sözleşmesi akdetme nedenine bağlanmıştır. Yani memur temsilcileri ile toplu iş sözleşmesi akdetme nedeniyle kamu görevlilerinin haklarında yetkiyi aşma ve görevi kötüye kullanma sebepleriyle açılan idari soruşturma ve davaları kapsamakta olup kanuni dayanağı olmayan ve sonradan yürürlüğe konulan 4688 sayılı yasaya da aykırı olan geçmişe ait toplu iş sözleşmelerinin hükümlerinin geçerli kabul edileceği anlamına gelmemektedir. Ayrıca Sayıştay, Anayasa, 832 sayılı Sayıştay Kanunu, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ve diğer kanunlarla kendisine verilen görevleri yürürlükteki yasalar çerçevesinde yerine getirmekte, yapılan ödemelerin mevzuata uygunluğunu inceleyip, hükme bağlamaktadır. Bu nedenle dilekçi tarafından ileri sürülen yasa hükmünün Sayıştay tarafından yasalara aykırı olarak ödendiği belirlenip hükme bağlanan tazmin hükümleri ile bir ilgisi bulunmamaktadır. Esasen takibat ifadesi kovuşturma anlamında kullanılan bir tabir olup Sayıştay’ın görev ve yetkilerinin belirlendiği Anayasa, yasa ve diğer düzenlemelerde de takibat tabiri kullanılmamaktadır. Dolayısıyla Sayıştay kendisine verilen inceleme, denetleme ve kesin hükme bağlama işlevlerini yürütmekte olup yaptığı görev idari, mali veya adli takibat kapsamında bulunmamaktadır.

Mevzuatımızda yeni bir düzenleme yapılmadığı sürece, mevcut hükümlerin tespit ettiği memur statüsünün, akdi düzenlemelerle değiştirilmesi ve dolayısıyla belediyelerin, toplu iş sözleşmeleri akdetmek suretiyle veya başka birtakım tasarruflarla memurlar için yasalarda öngörülen hak ve statülerin dışına çıkılmasına yol açacak bir uygulamaya gitmeleri mümkün bulunmamaktadır.

Yukarıda ifade edilen sebeplerle, 1739 sayılı ilamın 1. maddesiyle verilen-Liraya ilişkin tazmin hükmünün tasdikine,

2- 1739 no’lu ilamın 2 inci maddesinin (A) fıkrasında, aynı ilamın 1 inci maddesinde yazılı gerekçelerle-TL. na tazmin hükmü verilmiştir.

Bu tutanağın 1 inci maddesinde aynı ilamın 1 inci maddesine ilişkin olarak ifade edilen gerekçelerle 1739 no’ lu ilamın 2 inci maddesinin (A) fıkrası ile verilen-TL. na ilişkin tazmin hükmünün mevzuata uygun olduğu ve itiraz edilmeyen (B) fıkrası ile verilen-TL. na ilişkin tazmin hükmü de dikkate alınarak 2.maddeyle verilen toplam-TL.na ilişkin tazmin hükmünün tasdikine,

3- 1739 no' lu ilamın 4 üncü maddesinde, aynı ilamın 1 inci maddesinde yazılı gerekçelerle-TL. na tazmin hükmü verilmiştir.

Bu tutanağın 1 inci maddesinde aynı ilamın 1 inci maddesine ilişkin olarak ifade edilen gerekçelerle 1739 no' lu ilamın 4 üncü maddesi ile verilen-TL. na ilişkin tazmin hükmünün tasdikine,

4- 1739 No' lu ilamın 7. maddesinde, Belediye ye ait 181 aracın kasko sigortası bedelinin bütçeden ödendiği gerekçesi ile-TL. na tazmin hükmü verilmiştir.

Dilekçilerin dilekçelerinde 1580 sayılı Belediye Kanununun 117. maddesinin 13. fıkrasında belediye mallarının sigorta giderlerinin belediye bütçesinden ödenmesine imkan verilmektedir. Sigorta masrafları genel bir hüküm olup kasko sigortasını da içine almaktadır, demektedir.

1580 sayılı Belediye Kanununun Belediye Masrafları başlıklı 117. maddesinin 13. fıkrasında “Belediye emlak ve emvalinin tamir ve sigorta masrafları, belediyenin kanunen tesviyesine mecbur olduğu vergiler” denilmek suretiyle belediye mallarının sigorta giderlerinin ödenmesine imkan verilmiştir. Ancak burada ifade edilen belediye emlak ve emvalinin sigorta masrafları ifadesi genel anlamda mevzuatın imkan verdiği veya zorunlu kıldığı sigorta giderlerini kapsamaktadır.

Yine 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 106. maddesinde(Değişik: 25/6/1988 - KHK - 330/7 md.; Aynen kabul:31/10/1990 - 3672/6 md.); “Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere,il özel idarelere ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır. Bu kuruluşlar, 85 inci maddenin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere 101 inci maddedeki şartları haiz milli sigorta şirketlerine mali sorumluluk sigortası yaptırmakla yükümlüdürler.” Denilmek suretiyle belediyelere ait motorlu araçlara sadece mali sorumluluk sigortası yaptırma zorunluluğu getirilmiştir.

19.02.1994 tarih ve 21854 sayılı Resmi Gazete de yayımlanan “Belediye Bütçe ve Muhasebe Usulü Yönetmeliği” nin Harcamalara İlişkin Formül başlıklı R- Cetveli’ nin “340 Tarifeye Bağlı Ödemeler.” Ayrıntı Kodu’ nun (b) bendinde aynen;

“Sigorta giderleri: Diğer harcama kalemlerinin esas giderlerine ilişkin olarak ödenen sigorta giderleri dışında belediye mallarının sigorta edilmemesi esastır. Ancak;

ba) Yanıcı, patlayıcı maddeler, gemi ve ilaç depolama yerlerinin sigorta giderleri,

bb) Evrakı müsbitelerine göre ayrılması mümkün olmayan sigorta ve navlun giderleri” denilmek suretiyle istisna olarak sayılan giderler dışında belediye mallarının sigorta edilmemesinin esas olduğu ilkesi kabul edilmiştir.

19.02.1994 tarih ve 21854 sayılı Resmi Gazete de yayımlanan “Belediye Bütçe ve Muhasebe Usulü Yönetmeliği” nin Harcamalara İlişkin Formül başlıklı R- Cetveli’ nin “340 Tarifeye Bağlı Ödemeler.” Ayrıntı Kodu’ nun (b) bendinde yer alan istisna olarak sayılanlar dışında belediye mallarının sigorta edilmemesinin esas olduğu ilkesi ve bu düzenlemenin Belediye Bütçesinin Harcamalara İlişkin Formül başlıklı R-Cetveli’ ne de aynen alınmış olması Belediye için bağlayıcıdır ve bu hükümlere uymak mecburiyetindedir.

Bu nedenle araçlara ait kasko sigortası bedelinin belediye bütçesinden ödenmesine imkan görülememektedir.

Yukarıda ifade edilen sebeplerle, 1739 sayılı ilamın 7. maddesiyle verilen-TL. na ilişkin tazmin hükmünün tasdikine,

23.06.2003 tarihinde karar verildi.

TEMYİZ KURULU KARARI

Tarih : 24.02.2003

No : 26141

Döner Sermaye Saymanlığında görevli personele döner sermaye gelirlerinden ödenen katkı paylarının matrahına Gelir İdaresini Geliştirme Fonundan yapılan ödemelerin dahil edilmesinin mümkün olmadığı hakkında...

694 sayılı ilâmın 1. maddesi ile;

Döner Sermaye Saymanlığında görevli personele, döner sermaye gelirlerinden ödenen katkı paylarının matrahına, 2547 sayılı Kanunun 58. maddesi a bendinin 375 sayılı KHK ile değişik dördüncü fıkrasında yer alan “ödenek ve her türlü tazminat” tan sayılması mümkün olmayan Gelir İdaresini Geliştirme Fonundan yapılan ödemelerin de dahil edilmesi sonucu katkı paylarının fazla ödendiği gerekçesi ile 2.580.341.000.-liranın tazminine hükmolunmuştur.

2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 58 inci maddesinin a fıkrasının 260 sayılı KHK ile değişik şeklinde döner sermaye gelirlerinin dağıtımı ile ilgili olarak sadece öğretim üye ve öğretim elemanlarına katkı payı ödenmesi ve bu ödemenin de anılan personelin bir yılda alacağı maaş, yan ödeme, tazminat toplamının iki katını aşamayacağı belirtilirken, 375 sayılı KHK ile yapılan değişiklikle döner sermayenin bağlı olduğu birimde görevli 657 sayılı Kanuna tabi personele de katkı payı ödenmesi ve katkı payının hesaplanmasında matraha aylık (ek gösterge dahil), yan ödeme, ödenek ve her türlü tazminatın dahil edileceği hükmü getirilmiştir.

58 inci maddenin a fıkrasında gerek ödeme yapılacak personelin kapsamı gerekse “her türlü tazminat” ifadesiyle matraha dahil edilecek ödemeler kapsamı genişletildiği halde yasa koyucu tarafından “her türlü ödeme” ifadesinin kullanılmadığı görülmektedir.

657 sayılı Kanununun zam ve tazminatlar başlıklı ek maddesinde tazminatın tam bir tanımı yapılmamakla birlikte, mali sorumluluk tazminatının, Sayıştay’a hesap vermekle yükümlü olan saymanlarla vezne açığından malen sorumlu olan veznedar ve diğer görevlilere verildiğinden mali sorumluluk taşıyan ve muhtemel

mali riskleri olan görevlilere verilen bir tazminat olarak düşünöldüğü; aynı maddenin II. Fıkrasında da genel olarak tazminatların görevin önemi, görevlinin sorumluluk ve niteliğı, görev yerinin özelliğı, hizmet süresi ve eğitim seviyesi gibi hususlar göz önüne alınarak tespit edildiğı anlaşılmaktadır.

Sözlükte zarar karşılığı ödenen para olarak tanımlanmakla birlikte, tazminatın, belirli bir sorumluluğı, niteliğı, eğitimi gerektiren görevler için görevin önemi göz önünde bulundurulurak yapılan ödemeler olduğı;

Ek ödemenin ise, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 3418 sayılı Kanunla eklenen Ek 13 üncü maddeye göre, Maliye ve Gümrük bakanlığı personeline görevleri nedeniyle ve daha verimli çalışmalarını sağlamak amacıyla yapılan ödeme olduğı anlaşılmaktadır.

Maliye personeline teşvik amacıyla Gelir İdaresini Geliştirme Fonundan yapılan ek ödemenin, genel ve katma bütçelerden yapılan ödemelerden olan tazminat kapsamında mütalaa edilmesine imkan olmamaktadır.

Bu nedenle, döner sermaye saymanlığında görevli 657 sayılı Kanuna tabi personele ödenen ek ödemelerin, döner sermaye katkı paylarının hesaplanmasında matraha dahil edilmesine imkan olmadığından, dilekçi iddialarının reddi ile tazmin hükmünün tasdikine;

24.02.2003 tarihinde karar verildi.

TEMYİZ KURULU KARARI

Tarih : 17.06.2003

No : 26529

Normal örgün öğretimde ve ikinci öğretimde ders vermekle görevli öğretim elemanlarına, yapılış ve içerik itibariyle bitirme ödevi ve benzeri çalışmalar kapsamında bulunan "özel konu" adı altındaki faaliyetler için;

- *sınav ücreti,*
- *2 saatten daha fazla ek ders ücreti verilmesinin,*

Normal örgün ve ikinci öğretimde görevli öğretim elemanlarına bazı günleri resmi tatil olan haftalarda mecburi ders yüklerinin eksik veya hiç düşülmeden ek ders ücreti verilmesinin mümkün olup olmadığı hakkında...

Dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra gereği görüldü;

“1-1116 sayılı ilamın 9. maddesi ile,

2914 sayılı Kanununun 11. Maddesine göre özel konu (bitirme ödevi) ayrıca bir ders olmayıp, herhangi bir dersin bütünü içinde yer alması nedeniyle yıl içinde diğer faaliyetler kapsamında değerlendirilmesi ve bu çalışmalar için kanunda öngörülen ölçüler içinde sadece ek ders ücreti ödenmesi gerektiği, sınav ücreti ise her ders için ayrı ayrı yarı yıl ve yıl sonu sınavları karşılığı verilmesi gerektiğinden esasen bir dersin bütünü içinde yer alan ve ayrıca sınavının yapılması gerekmeyen çalışmalar için sınav ücreti ödenmesinin mümkün olmadığı; bu nedenle Fen Fakültesinde normal ve ikinci öğretimde ders vermekle görevli öğretim elemanlarına yapılış ve içerik itibariyle bitirme ödevi ve benzeri çalışmalar kapsamında bulunan özel konu adı altındaki faaliyetler için sınav ücreti ödenemeyeceği gerekçesiyle liranın tazminine hükmolunmuştur.

2914 sayılı Kanununun 11. maddesinin ikinci fıkrasında öğretim elemanlarının teorik derslerle yaptıkları uygulama, yönettikleri tez, seminer, doktora çalışmalarının ve ara sınavların ne ölçüde ders yükünden sayılacağına YÖK tarafından tespit edileceği belirtilmiş; YÖK kendisine kanun ile verilen bu

yetkiyi 07.05.1990 tarihinde karara bağladığı Ders Yüğü Tespitinde Uyulacak Esasları düzenlemekle kullanmıştır.

Anılan Esasların 2. maddesinin a bendinde, eğitim-öğretim programında yer alan ve öğretim elemanları tarafından her hafta yürütölen teorik ders, pratik ders, seminer, uygulama, tıbbi ve cerrahi klinik uygulaması ve benzeri faaliyetler ile lisansüstü tez yönetmenin her bir saati bir saat yük olarak saptanırken ve b bendinde lisansüstü tez yönetme faaliyetinin bir saati her bir öğrenci için bir saat olarak tespit edilirken, bitirme ödevi, bitirme ödevi, bitirme projesi, diploma projesi ve benzeri çalışmalarını yöneten öğretim elemanlarının öğrenci sayısına bakılmaksızın haftada 2 saat uygulamalı ders yükü yüklenmiş sayılacağı belirtilmekle bitirme ödevi benzeri çalışmalar için diğer derslerden ayrı bir düzenleme yapılmış olmaktadır.

Diğeryandan özel konu adlı derslere örnek olarak dilekçi tarafından ibraz edilen belgenin incelemesinden, Özel Konu (3.0,0) 3 ün kapsamında, öğrencilerin öğretim üyesi denetiminde literatür derleyecekleri, uygulamaya yönelik çalışma sonuçları hakkında bilgisayar teknikleri kullanılarak rapor hazırlayacakları ve sınıf ortamında sunum yaparak tartışacakları görölmektedir.

Buna göre, özel konu adlı çalışmalarını, bitirme ödevi kapsamında olup, edinilen bilgi ve beceriler kullanılarak bir ödev hazırlanıp onun sunulması gibi hususları içermekte, dolayısıyla bu tür çalışmalarını yöneten öğretim elemanlarına haftada iki saat ders yükü dışında ayrıca sınav ücreti ödenmesi mümkün olmamaktadır.

Dilekçi iddialarının reddi ile tazmin hükmünün tasdikine,

2- 1116 sayılı ilamın 10. maddesi ile, Fen Faköltesinin normal örgün ve II. öğretimde görev alan öğretim elemanlarına, yapılış ve içerik itibariyle bitirme ödevi ve benzeri çalışmaların mahiyetinde olan “özel konu” faaliyetleri için, 2914 sayılı Kanunun 11. maddesinin ikinci fıkrası ve ders Yüğü Tespitinde Uygulanacak Esasların 2. maddesinin a bendi hükümleri uyarınca haftada 2 saat ders yükü verilmesi gerekirken, normal örgün öğretimde 6 saat pratik, II. Öğretimde 2 saat teorik 2 saat pratik olmak üzere daha fazla ek ders ücreti ödendiği gerekçesi ile liranın tazminine hükmolunmuştur.

Tazmin hükmünün bu ilamın 1. maddesinde açıklanan gerekçe ile tasdikine,

3-1116 sayılı ilamın 11. maddesi ile,

2914 sayılı Kanununun 11. maddesine göre, normal örgün öğretimde ve II. öğretimde ek ders ücreti ödenmesi, öğretim elemanlarının 2547 sayılı Kanununun 36. maddesinde maaş karşılığı okutmakla yükümlü tutuldukları haftalık ders yükünü doldurmalarına, mecburi ve isteğe bağlı dersleri fiilen yapmalarına bağlı olduğundan, Fen Fakültesi öğretim elemanlarına, 29 Ekim ve 1 Ocak tarihlerinin bulunduğu haftalarda bu günlerin resmi tatil olması sebebiyle maaş karşılığı okutmakla yükümlü oldukları mecburi ders yüklerinin eksik veya hiç dikkate alınmadan ek ders ücreti ödenmesinin mümkün olmadığı; sorgu cevabında, öğretim elemanlarınca hangi ders saatlerinin mecburi ders saatinden sayılacağı hangi ders saatlerinin ücretli olacağı yönünde dönem başında beyanda buldukları bu nedenle mecburi ders yükleri resmi tatile rastlayan öğretim elemanları ile resmi tatile rastlamayan öğretim elemanları arasında haksızlık olduğu ileri sürülmüş ise de ne 2914 sayılı Kanununun 11. maddesinde ne de Esaslarda öğretim elemanlarının böyle bir beyanda bulunacaklarına dair bir hüküm bulunmadığı gerekçesiyle liranın tazminine hükmolunmuştur.

Dilekçi, Fakültelerinde örgün öğretim için görevli olan ve bu iş için aylık alan öğretim elemanlarından isteyenlere II. öğretimde ek görev verildiğini, bu ek görevin mesai dışında yapılması istenen ve ücret karşılığı bir görev olduğunu; öğretim elemanlarının maaş karşılığı hizmet yükümlülüklerinin diğer memurlar gibi hafta içindeki günlerde 8.30-17.30 saatleri ile sınırlı olduğunu, hiçbir memurun mesai saati dışında maaş karşılığı sayılacak hizmet sorumluluğu bulunmadığını; 2914 sayılı Kanununun 11. maddesinde yer alan haftalık ders yükü hesabında, diğer faaliyetlerin 10 saatlik kısmının maaş karşılığı olarak hesaba alınarak kalan kısım için ücret tahakkuk ettirilmeyeceği keyfiyetinin normal örgün öğretim için söz konusu olduğunu; aynı maddede II. öğretimde mesai dışında olmak ve fiilen yapılmak kaydıyla öğretim elemanına haftada 30 saate kadar ek ders ücreti ödeneceğinin belirtildiğini; burada dikkate alınacak tek hususun normal örgün öğretimde maaş karşılığı ders yükünün doldurulmaması durumunda II. öğretimdeki saatlerin bir kısmının bunun doldurulmasında kullanılacağı, artan saatler için de ödeme yapılacağı hususu olduğunu; II. Öğretim Kanununda teorik ders ile uygulama ve diğer faaliyetler için bir ayırım yapılmadığını aksine daha fazla ücretten bahsedildiğini ileri sürerek tazmin hükmünün kaldırılmasını istemektedir.

Tazmin hükmü, resmi tatil günleri olan 29 Ekim ve 1 Ocak tarihlerini kapsayan haftalarda, maaş karşılığı okutmakla yükümlü olunan mecburi ders yükünün eksik veya hiç dikkate alınmadan ek ders ücreti ödendiği gerekçesiyle verilmekle birlikte,

Dilekçinin, ilâmdaki fazla ödemenin hesaplanmasında, ikinci öğretimde öğretim elemanlarına verilen derslerin maaş karşılığı okutulması gereken kısım düşüldükten sonra münhasıran 10 saate kadar olan kısmının ek ders ödemesine esas alınmasına ve bu 10 saatlik ders ücretinin hesaplanmasında diğer faaliyetlerin 10 saati aşan kısmının hesaplamaya dahil edilmemesine itiraz ettiği anlaşılmaktadır.

2914 sayılı Kanunun Ek Ders Ücreti başlıklı 11. maddesinin birinci fıkrasında "2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 36. maddesine göre haftalık okutulması mecburi ders yükü saati dışında, kısmi statüde bulunanlar dahil öğretim elemanlarına görev unvanlarına göre Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenecek mecburi ve isteğe bağlı dersler ve diğer faaliyetler için bu ders ve faaliyetlerin haftalık ders programında yer alması ve fiilen yapılması şartıyla en çok 20 saate kadar ek ders ücreti ödenir. (Ek ibare: 13.7.1993 KHK 486/5. mad.) Ancak 20 saat olan azami ücretli ek ders süresine ikinci öğretim için 10 saat daha ilave edilir, ders yüklerinin tamamlanmasında öncelikle normal örgün öğretimde verilen ders ve faaliyetler dikkate alınır." hükmü yer almaktadır.

3843 sayılı Yükseköğretim Kurumlarında İkili Öğretim Yapılması 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanunun 9. maddesinde "Kendi kurumlarında yapılmakta olan normal örgün öğretimde zorunlu ders yükünün en az yarısını doldurmuş olanlara öncelik verilmek üzere ikinci öğretimde hangi öğretim elemanlarının görevlendirileceğine, bölüm kurulunun görüşü dikkate alınarak ilgili yükseköğretim kurumunun yönetim kurulu karar verir."

10. maddesinde "Normal örgün öğretimde zorunlu ders yükünü doldurmuş olan öğretim elemanlarına, ikinci öğretimde verdikleri her ders için; doldurmamış olan öğretim elemanlarına bu yükün doldurulmasından sonra verdikleri her ders için, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 11. maddesinde öngörülen hükümler çerçevesinde ek ders ücreti ile ara sınav, yarıyıl ve yıl sonu sınavları için ödenecek ücretlerin üç katını aşmayacak şekilde ikinci öğretim programları esas alınarak, Yükseköğretim Kurulunun görüşü, Milli Eğitim Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenecek ders ücreti ödenir" hükümleri yer almaktadır.

3843 sayılı Kanunun 10. maddesine dayanılarak çıkarılan 31.3.1994 tarih 94/5593 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 1. maddesinde ikinci öğretim için verilecek ders ücreti "İkinci öğretimde görev alan, normal örgün öğretimde zorunlu ders yükünü doldurmuş olan öğretim elemanlarına ikinci öğretimde